

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica tertia in aduentu. II. Sermo VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica tertia aduentus

scandalo dictū est. Si autē q̄s ex sola au-
ditate delectādi alios vel etiā ad euitādū
aliq̄d malū vel cōsequendū aliq̄d in necessita-
te alicui adula? fuerit. nō est p̄tra caritatē
Q̄n̄ non est pct̄m mortale sed veniale. Et
his p̄z q̄n̄ adula? sit pct̄m mortale et q̄n̄
veniale. Et q̄z ista tria pct̄a maxime nocēt
Ideo fugiēda sunt a nobis vt x̄po veniēti
in morte n̄ra. expeditur parati occurrā?
letiq̄z eū videamns. Nō nobis p̄cedere di-
gnetur ip̄e d̄ns n̄r qui viuit et regnat in se-
cula seculorū Amen.

Dominica tertia in aduentu. II.

Sermo VIII.

Ues qui uentū

Ues es. an aliū expectā? Par-
t. i. Sicut dicit gl̄iosum lumen
eccleie beatus Aug. sup Joh. Et in glo. j.
Abimo. j. Deū de celo ad terrā nō trare-
runt merita n̄ra sed pct̄a n̄ra. Nā vt dicit
Ambro. sup Lucam. Ille iustus uenit ad
nos pct̄ōres. vt ex peccatoribz faceret iu-
stos. Pius uenit ad impios. vt nos face-
ret pios. Dumilis uenit ad supbos. vt ex
supbis faceret hūiles. Decille. Sicut igi-
tur x̄ps ueniēs in mūdū corpaliter semel.
nō uenit nisi ad faciendū de pct̄ōribz iu-
stos. vt p̄ hoc redderet eos sibi habitacu-
la et recepraacula mūda in quibz habitaret.
Ita sine dubio vbiq̄qz hodie et semp̄ inue-
nit talia habitacula sibi digne in aīa p̄pa-
rata nō differt uenire p̄ gratiā inuisibilē.
Quē quidē aduentū q̄libet fidelis debet i-
se sentire. et sentiēdo de eo sepius inq̄rere
an in ei? mentē dei filius p̄ grāz dignatus
sit descēdere. dicēs verbis iheremias. Tu
es qui uentū es. In q̄bus s̄bis circa ad-
uentū x̄pi in mentē inuētiō tria nobis cō-
sideranda occurrūt. q̄ circa hui? sancte q̄-
stionis n̄re thēmat̄is moueri p̄nt. Primo
igitur inq̄rendū est de aduentū x̄pi in mentē.
Inq̄rendū est de cōditione aduentū. Se-
cūdo de cōpetenti dispositiōe suscipiēti.
Tertio de fructuosa opatione inhabitā-
tis. Cōditio aduentū est alta et mirabi-
lis. q̄z dei filius. Dispositio suscipiēti est
ima et hūilis. q̄z mens homis. Opatio in-
habitātiōis ē efficac̄ et vtil. q̄z salus. Dicam?
Et tam q̄rentes a x̄po. Tu es q̄ uentū.

Ues qui uentū

q̄ inq̄rendo pri-
mo d̄ aduentū x̄pi

in mentē homis salutifero. inquirendū ē
de cōditione aduentū. Ita est enī caute-
la qua utimur erga aduentas alienos et p̄-
grinos ignotos et extraneos vt grām? ab-
eis. Qui sint. vnde sint. aut cuius generis
sint. Sicut q̄situm est a iona p̄beta. q̄ ter-
ra tua. aut ex quo populo es. Et cōf. fm̄ Ho-
ram sup Jonā. i. queris regio. persona. ciui-
tas. Et sequitur. Duo vadis. et q̄d ē opus
tuum. Videamus ergo de cōditione adue-
nientis filij dei. Et breuiter inuenimus
quia nō uenit de terra qualicūqz mortali-
um. eo q̄ regnū suum nō est ex hoc mūdo.
Joh. xix. Venit ergo a regalibz sedibz. vt
dicit Sap. xviii. et de terra uiuentis. in q̄
est om̄ne bonum et nullū malū. Deest ter-
ra bona et segura p̄missa filijs israel. vt dicit
Deutero. viij. Venit etiā de p̄lo non
qualicūqz sed de celesti. Et ip̄e d̄ns celorū
q̄ dicit de se. Celum et terram ego impleo.
Verū tamē licet iste nobilissim? hospes in
natura diuina sit altus et mirabilis. t̄n̄ in
natura humana est mitis et corde humilis
māsuētus et amabilis. Parh. ij. Ideo cō-
ditio istius aduentus ex duobz cognoscit.
Partim enī est seuer? et formidabilis. Ju-
tra illud. Rex gētū quis non timebit te.
Pro ista enī parte scz nature diuine ē ple-
nus iusticia et eq̄tate. Iuxta illud ps̄. Iu-
stus d̄ns et iusticias dilect. equitatez vidit
vult? eius. Et alia vero parte iste hospes
est māsuētus et placabilis cū sit homo ho-
minis filius q̄ naturaliter ē animal mansue-
tum politicū et ciuile. Poli. j. Pro ista enī
parte dicit de eo q̄ diffusa est grā in labijs
eius. Et quibz patet q̄ aduentus x̄pi i men-
tem humanā est cum veritate et gratia. Ju-
tra illud ps̄. Misericordia et veritas obu-
auerūt sibi. Sunt autē ista duo connexa
sibi in uisitatione et aduentu x̄pi in mentes
vt alterū sine altero plenam uisitationem
nō faciat. Nā sicut dicit Bern. sup Lant.
fm̄one. lxxij. circa med. iij. Seueritas iu-
sticie dei sine miscōia. onerosa est. Miseri-
cordie v̄o hilaritas sine iusticia. postet vi-
deri dissoluta. Amara ē veritas. feruor le-
uis et nesciēs modū. plerūqz et insolens ip̄a
deuotio. Cōuerso autē multz nō p̄fuit ac-
cepisse grām. p̄ eo q̄ ip̄amētū de uitate piē
nō acceperūt. Et hoc enī plusqz oportuit
complacuerūt sibi in ea. dū non ueriti sūt
uiritatis obtuitus. nondū respererūt ma-

turritatem. magis aut leuitati hilaritatis
dederunt. Inde factus est vt in q̄ priuatiu
exultare uoluerunt gratia priuarent. **Dec**
Bern. ubi supra per totum. Et his infero
primo q̄ gratie dei triplex est gradus. Pri-
mus in ueritate et iusticia operu nostroru.
qd̄ tunc fit qm̄ opus nostru est bene deceter
discretet prudeter circustancionatu. **Dec**
enim est donu dei. q̄ q̄s sc̄i debite exerce
re actu uirtuosum. Nam vt ait **Bern.** ser-
mone. xiiij. Continentia carnis. cordis in-
dustria. uoluntatis recitudo. dona dei s̄t.
Unde **Salomon** de se dicit. **Sciebas** q̄
non potui esse continens nisi tu dederis mi-
hi **Sap.** xij. Et ap̄l's ait. **Quid** habes qd̄
no accepisti. i. **Corinth.** iij. **Saluator** q̄z
concludēs ait **Joh.** x. **Sine** me nihil po-
testis facere. Et uere nihil. Nam om̄e bo-
num siue sit gratuitu siue naturale a gra-
tia dei est. qz nullum bonuz est qd̄ ip̄e non
uolit esse. cuius uelle est facere. Non est ergo
bonu qd̄ ip̄e non faciat. in q̄t **Lincomiensis**
sermone. ccl. **Dagnu** igitur donu gratie
est diuine sc̄ie aliqd̄ facere prout est faci-
endū. **Secundus** gradus gratie diuine est
in promptitudine uoluntatis et affectus. qd̄
tunc fit quādo homo inuenit se promptu
ad opera uirtuosa et saluifera. Et hec uo-
luntas non est nisi a deo q̄ operat̄ in nobis
uelle et proficere. ideo donu dei est. no enī
habet a nobis. iuxta illud **Ap̄l.** Non enī
sumus sufficētes cogitare aliqd̄ a nobis
q̄si ex nobis. ij. **Corinth.** iij. Et **Bern.** sup
Canri. sermone. lxxij. dicit hūc gradu su-
periozem ad primū. Nam qd̄ prodest sc̄i-
re quid te oporteat facere si non des et uel-
le et facere. Nam scienti et no facienti pecca-
tum est illi. Item sciens uoluntatem domi-
ni sui et non faciens rapulabit plagis mul-
tis **Luce.** xij. Patet ergo q̄ alteru siue alte-
ro no sufficit imo nec expedit. **Tertius** gra-
dus gratie diuine est in ordinatione ope-
rum ad debitū finem. **Finis** aut operum
nostroru est gloria dei et salus nostra. **Uñ**
Bern. sup **Canri.** sermone. lxxij. in fine di-
cit q̄ gratia no prodest ubi ueritas no est
in intentione operu imo plus obest. Et q̄
infero q̄ nihil ita priuat hominē gratia si-
cut uana gloria. patet. qz ibi non est ueritas
in intentione. Et q̄ tales om̄ia operatur
vt uideantur ab hominibz. qd̄ est rephens-
ibile per christum **Math.** v. et xxij. **Q̄**

multi hodie accipiūt munus gratie. s̄z sta-
tim illud amittūt propter carentiā uerita-
tis. **Sicut** iudas accepto munere eucha-
ristie quia in ueritate no ambulauit. et ma-
la intentione s̄z tradendi christū. qd̄ seq̄-
tur de eo. post buccellam introiuit in euz
sathanas. Quā multi corrupta intentōne
hodie cōmunicātes similes sunt iude. qz
ad tempus a peccatis abstinent. sed intenti-
onem peccandi nihilominus habent. **Sūt**
et alij qui p̄ eo q̄ ad suā gloriā et laudem
bona ostentant gratiaz amittūt. **Sic** dia-
bolus q̄ fuit factus in decore maximo. vt
Isa. xliij. Et **Ezech.** xxxij. omnia amisit.
De quo scriptus est. **Perdidisti** in decore
tuo sapientiam. Quā multi et alij qui sibi
sufficere credentes. dicunt. **Quid** mihi de-
est. sed amittūt om̄ia. dum se sufficere cre-
dunt sibi. **Sic** quinqz fatue uirgines suf-
ficere credentes lampadas vacuas sine o-
leo. merito audiūt. nescio uos **Math.** xxv.
Sed et illi q̄ pro sue dignitat̄ merito gra-
tiam miraculorū datā credunt et gloriā
cū acceperint. merito audiūt. **Nescio** uos.
Discedite inquit a me maledicti. quia non
nouit uos **Math.** **Sed** et alij q̄ singularit̄
acceptam gratiā sibi datā credunt. duz ce-
terosqz despiciunt. audiūt publicanuz iu-
stificatum. phariseū uero damnatū **Luce**
xviij. **Isti** s̄m **Bern.** sup **Canri.** sermone. xij
sunt fures dei. eo q̄ furant gloriā quā ip̄e
deus sibi reseruauit dicens p̄phetā. **Glo-**
riam meā alteri no dabo. **Sed** timeāt isti
fures ne euz iuda laqueo inferni suspensi
crepent mediū **Math.** xxvij. **B**

¶ Dixi secūdo q̄ inq̄rendo de
aduentu christi
in mentē hominis inq̄rendū est de con-
uenienti dispositione suscipiētis. **Sic** enī
quesitū est a iona quo uadis. **Terre** si q̄ra-
mus a christo q̄ uadat. **Si** uis est eius re-
sponsio. quia ad humilē. **Sic** enī ait exp̄-
sona sui p̄pheta **Isa.** lvi. **Ad** quē inquit re-
spiciam nisi ad humilē et tremētē sermo-
nes meos. **Duo** dicit. s̄. hūilitatē et timorē
De sunt due stutes q̄ preparat habitatio-
nē dignā gratie diuine. **De** p̄ma s̄z humi-
litate d̄z **Jaco.** iij. **De** sup̄bis resistit. hu-
milibz aut dat gratiā. **Et** ps̄. ait. **Quis** excel-
sus d̄ns et humilia respicit. **De** timore **Lu-**
ce. i. **Misericordia** ei⁹ a p̄genie in p̄genies
tumentibus euz. **Sed** quia timor respicit

Dominica tertia aduentus

humilitatem et includitur in ea. quicquid facit humilitas per timorem facit. Uideamus ergo qualiter hec humilitas cum alijs virtutibus disponit habitaculum huic hospiti venienti. Sunt ergo tres virtutes disponentes huiusmodi habitaculum gratie diuine. Prima est fides. iuxta illud **Prover. i.** Audi fili mi disciplinam patris tui. et ne dimittas legem matris tue. ut addatur gratia patri tuo. in mentis tue scilicet in presentibus et torques scilicet glorie in futuro. **Quo precipit hic serua.** scilicet disciplinam preceptorum dei patris. et si dem credendorum ecclesie matris. Nam alias fides sine operibus preceptorum mortua est. **Iaco. ii.** Sed quia consilia disponunt ad precepta. ut dicit beatus **Tho.** hinc est quod volens preparare habitaculum venturę glorie debet etiam consilia custodire. **Iuxta illud. Prover. iij.** Custodi legem atque consilia. et erit vita anime tue et gratia faucibus tuis. **Nec solum fides mereatur dei visitationem qualescunque vel leuem vel bene. sed etiam gratie ipsius diuturnam in habitaculum.** **Iuxta illud. Habita re christum per fidem in cordibus vestris.** Secunda virtus que disponit habitaculum aduenienti gratie est patientia. **Ubi paulo patienti afflictione dicitur est. Sufficit tibi gratia mea. ij. Cor. xij.** Tunc autem vera patientia est. cum homo se bene circumspice et vigilanter habet contra temperamenta diaboli. contra flagella dei. contra contumelias primi. **Nam sicut Grego. dicit super Ezech. Omelia. vij.** Tribus modis virtus patientie exerceri solet. **Alia namque sunt que a deo. alia que ab antiquo aduersario. alia que a primo sustinemus.** **A primo namque persecuciones. damna et contumelias sustinemus.** **Ab antiquo aduersario temperamenta.** **A deo autem flagella toleramus.** **Sed in his omnibus modis vigilanti animo oculus mentis debet semetipsum circumspicere. ne propter mala primi protrahatur ad retributionem mali. ne contra temperamenta aduersarii seducatur ad delectationem vel consensum delicti. ne contra flagella operificis priuat ad excessum murmuracionis.** **Dec ille. Ecce quanta providentia opus est. Tertia istius est que disponit habitaculum aduenienti gratie diuine in anima hominis. Est humilitas vera. de qua **Iaco. iij.** dicit. **Deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam.** **Idem dicit Prover. iij.** sub alijs verbis noue translationis. **Illufores ipse deludit. mansuetus autem dat gratiam.****

Act. Pe. v. **Deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam.** **Ubi glo. ostendens in quo consistat hec humilitas dicit. Humilitatem primo dicitur vel quoniam aliquis per ablutionem peccatis incipit salubriter atteri. vel secundo quoniam spontanea mentis deuotione perfectiores deo humiliantur et primis. vel tertio quoniam contra persecutores per patientiam virtutes animi armantur ad omne genus humilitatis. **Dec glo. Sed quia hec omnia deficerent absque timore dei. Ideo ad omnia ista timor est necessarius. Omnes enim virtutes preparantes et disponentes habitaculum gratie dei sine timore sunt debiles. Dec enim est que fortitudinem in omnibus gignit. ut dicit Grego. li. v. moral. **Ubi ps. Firmamentum est dominus timoribus eum. Iste etiam timor facit ut nihil de contingenti causa preparationem mentis obmittatur. Nam ut dicit **Eccl. vij.** Qui timet deum nihil negligit. **Idem Grego. exponit. i. li. mora. dicens. Timere est nulla que facienda sunt bona preterire. Et his infero quod sicut presumptuosus superbi et accidiosi negligenter obmittunt percurrere ea que sunt salutis ipsorum necessaria. ita virtuosos timentes prouident que oportet de omnibus. Figura de Gabaonitis **Iosue. ij.** qui timentes a facie filiorum israel. caute eis perderunt. ne ab eis destruerentur. **Ubi Epimenides plus legitur dixisse. Beata ciuitas que tpe pacis timet bellum. Que autem debet timere quilibet homo. ostenditur in vitis patrum li. ij. parte. iij. ubi dicitur quod abbas helias dixit. Tres res timeo. **Una quando anima egressura est de corpore. Aliam quoniam occursum sum deo. Tertia quoniam de me fuerit pferenda sententia. Darime autem timor iste valet ad retundendam superbiam que gratiam nititur expellere. Refert Macrobius li. Saturnaliu quod carnes ap. oz. delate in lumine lune pertrahunt ex nimio humore putrefactionem. ita quod nihil videntur valere ad esum humanum. Contigit autem quod quidam venatores istud perpendissent. quod cum per diem non possent omnes apros ad ciuitatem deferre. vnus prudentior ex eis dixit quod carnes illas in multis partibus acutis eneis confingeret. infixo vnicuique parti clauo eneo. sicque detulerunt carnes illas saluas a corruptione. **Lux lune splendorem significat vanę glorie. in qua putrescunt omnes virtutes. Quod est remedium timor domini. quod homo debet confingere cor suum. **Iuxta illud ps. Confinge timore****************

tuo carnes meas. a iudicijs ei tuis timui.
 Proinde dicit **Bern.** sup **Lanti.** sermone
 lv. In veritate cōperi nihil eque efficacius
 se ad gratiā promerendā retinendā et recu-
 perandā. q̄ si omīno corā deo inueniaris
 nō altū sapere sed timere. **Beatus** enim ho-
 mo q̄ semp est pauidus. **Dec** ille. **Et** quia
 gratia diuina q̄nq̄ arridet cū aduenit. q̄n-
 q̄ recedit et abit. q̄nq̄ denuo redit. **Unde**
 circa omīa ista debet esse homo pauidus.
Ideo bene dicit sapiens semp. non semel
 vel aliq̄. sed p̄ omni tempore. **Sed** dice-
 res q̄re debeo timere p̄ gratiā cū adest. cū
 vtiq̄ potius deberē gaudere. **Respondet**
Bern. vbi supra. q̄ ideo timere debes. ne
 forte nō digne opereris et ea. **Nā** hoc am-
 monet **Ap̄tus.** Videte ne in vacuū gratiā
 dei recipiatis. **Et** ad discipulū ait. **Tibi**
 mo. iij. **Noli** inq̄t negligere gratiā que in-
 te est. **Et** de semetip̄o dicebat. **Gratia** dei
 in me vacua non fuit. **i. Cor.** xv. **Sciebat**
 homo cōsiliū dei h̄ns. redundare. et p̄tem-
 ptū donātis donū negligere nec expende-
 re ad qd̄ donatū est. **Idq̄** intolerabilē su-
 perbiā iudicabat. **Q̄** multi sunt hodie
 vacuū receptores gratie diuine. q̄ aut in di-
 gnitatib. honorib. sedib. et officijs q̄bus-
 cūq̄ aut etiā or̄d̄inib. secularib. et sp̄ualib.
 bus cōstituti nō exercent ea que ip̄oz offi-
 cia req̄rūt. **Hi** p̄ certo inuacuū gr̄az dei re-
 ceperūt. **Nā** q̄s plures sunt sacerdotes. sed
 pauci missas legētes. pauciores p̄fessiōes
 audientes. paucissimi p̄dicantes. **De** q̄b̄
Aristo. dicit q̄ mlti sacerdotes pauci sacer-
 dotes. multi nomie pauci re. q̄ mlti reges
 p̄ncipes. milites et barones. sed pauci pau-
 perū defensores. **Et** vtiq̄ soli mer nō fie-
 rent egenoz oppressores. **Similes** turozi
 q̄ in subditū et sibi cōmissum defecit pupil-
 lum. **Qd̄** vtiq̄ maxime impietas et infideli-
 tatis est. vt ait **Policrat̄** allegando plaro
 nēli. suo. v. c. vij. **Idē** etiā est in talib. fm
 eū. ac si eū mucrone suo iugules. ob cuius
 defensionē ab eodē traditū tibi gladiū ac-
 cepisti. **Quā** multi sunt aliq̄ in puaris offi-
 cijs. et ip̄i h̄ntes diuisiones gratiā. qui t̄n
 in vacuū recipere se ostendūt. vnz in eis oci-
 antur. **Multi** q̄z et aliq̄ et si agūt ex donis
 gratie ip̄is collatis. t̄n effectū gr̄e arrogāt
 sibi. et hi peiores sunt. **In** q̄b̄ vt dicit **Bern.**
 sup **Lanti.** sermone. lv. diabolus et si non
 valet impedire actionē. saltē curat in-

pedire intentionē. vt dicant tales. **Dan̄**
 nra excelsa. et nō dñs fecit bec omīa. **Sed**
 et hi nō minus in vacuū gratiā p̄bant acce-
 pisse cū ex eius op̄atione remanēt vacui et
 inanes. **Omīa** enī in eis vento sup̄bie ena-
 nescunt. **Ex** his patet q̄ duplices sunt ho-
 mines in vacuū gratiā recipiētes. **Primi**
 sūt ociosi. **Sec̄di** sunt vanegloriosi. **Ut** igit̄
 tur gratiā vtiliter recipiamus. vramur ea
 corde et ope. **Corde** cogitādo. meditādo et
 p̄templando diuina beneficia. in celo i ter-
 ra. in mari. i aere. in teip̄o. et sup̄ omīa i do-
 mino iesu christo tibi misero collata. **De**
 similiter de ip̄is loquēdo. vt ex habūdā-
 tia cordis os loquat̄ **Colof.** iij. **Sermo**
 vester semp in gratia sale sit p̄ditus. **Sed**
 de multis verū est hodie illud. **Pocuerūt**
 linguas suas loqui mēdaciū. et in ps̄. **Os**
 tuū habūdauit malicia. **Sequit̄.** **Sedes**
 aduersus frat̄r tuū loquebaris. **Ecce** de-
 tractio. **Et** iterū in ps̄. **Clenuū** asp̄idūz
 sub labijs eozū. **Quoz** os maledictiōe et
 amaritudine plēnū est. **Vere** maximū ve-
 nenum sermo impudic̄. qui toxicat etiaz
 aiām. quod nullū venenū facere p̄t. **Ter-
 tio** vti gratia in op̄atiōe. **Quāto** enim plu-
 ra operat̄ quis. tāto maiore gratiā habe-
 re approbat̄. **Quia** fm mēsurā operatiōis
 bone. accipit mēsurā dilectiōis diuine. in d̄
Bregio. i. **Om̄el.** sup illud **Joh.** **Si** q̄s di-
 ligit me sermonē meū seruabit. **Nō** solum
 autē timēdum est homi cū habet gratiā.
 ne ea indignetur. sed multo plus timē-
 dum est ei cū ab eo aufertur. tūc enim non
 deficit gratia sibi. sed ip̄emet deficit. vt di-
 cit **Bern.** sup **Lanti.** sermone. lv. **Audi** qd̄
 dicat dator gratie. **Sine** me nihil potest
 facere. **Time** ergo subtrahat gratia cū sis
 sine deo. ac si mox casurus. **Time** et cōtr̄-
 misce. deo tibi vt sentis irato. **Time** quia
 reliquit te custodia tua. **Nec** dubites i cau-
 sa esse superbiā. etiā si nō appareat. etiā si
 nihil tibi cōscius sis. **Quod** enī tu nescis.
 scit deus. et q̄ te iudicat. ip̄e est. sed nec q̄le
 cōmendat ille probat̄ est. sed quem deus
 cōmendat. **Nūquid** cōmendat te deus cūz
 gratia priuat. aut nūqd̄ humilib. dat gra-
 tiam. humili aufert datam. **Et** ergo argu-
 mentū sup̄bie. priuatio gratie est. **Quāq̄**
 tamē interdū nō pro sup̄bia que iam est. s̄
 que futura est etiā subtrahatur. sicut pat̄z
 de paulo. qui nō quia extolleretur. sed ne

Dominica tertia aduentus

extollere patiebatur stimulus. Sed siue
ia existis siue nō dū. supbia tñ semp cā erit
subtrahere grē. **Dec Bern.** Jā si grā redie/
rit. ppiciara. multo ampli tūc timendū ne
forte ptingat recidiuuz pati. **Juxta illud.**
Ecce factus es san. vide ne deteri tibi cō
tingat. **Johis.** Audiūm recidere q̄ inci
dere esse deterius. p̄inde inualescēte peri
culo inualescit r mer. **Dicit Bern.** **Beat**
igit es si cor tuū triplia repleueris timore
isto. vt timeas q̄des p̄ recepta grā. ampli
p̄missa. plus p̄ recuperata. **Dec Bern.**
Et qz parū esset hoies parare habitaculū
aduentū grē in ania ep̄. s̄l̄r modicū vl̄ ni
hil cōmoditatis foret suscipere grām ad tē
pus nisi eam sciret diutius p̄suare. ideo p̄
oibz istis vltra ea q̄ dicta sunt. est scienduz
q̄ alie strutes p̄parant habitaculū grē ad
uenient. alie eam imperāt. r alie eā cōser
uant. **Disponūt r p̄parant mentē ille tres**
de q̄bus dictū est. scz fides p̄nētia et hu
militas. **Imperāt.** memoria diuinorū be
neficiorū q̄ in boie facit esurire grām. vt sic
esurientes implent bonis **Lū. j.** **Itez sapi**
entia. **Juxta illud Prover. iij.** Dabit capi
ri tuo augmēta grāz. d̄r de sapia. **Itez ter**
tio ofo deuota. **Un̄ orantibz aplis cecidit**
sp̄s sc̄tus **Actu. ij.** **Offertū** vero tres. scz
iusticia operū seu exercitatio struuz. **Pro**
uer. xij. **Inter iustos morabit grā.** **Et p̄**
mittitur. **Seult** illud p̄c̄m. qui scz sine
operibz seq̄ntibz se habere grām vel saltez
in fine inuenire putāt. **Secō** pietas r mi
sericordia **Ecc̄. xvij.** **Alemosyna** viri q̄si
sacculus in via. r grām homis q̄si pupillaz
cōseruabit. **Tertio** diligens sui circūspe
ctio r vigilantia ad p̄seueranduz in bono.
Un̄ de incircūspectis d̄r. **Gratie** fatuorū
effundent **Ecc̄. xx.** **Et eiusdē. xxj.** **Cor** fa
tui q̄si vas p̄fractū. oēm sapientiā nō tene
bit. **Cū** igitur sic hō fuerit dispositus r pa
ratus in mēre. certe r absqz dubio merebi
tur gratiā diuinam.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis
sis q̄rendo de ad
uentu xpi in mentē homis. q̄renduz est de
fructuosa ep̄ r efficaci op̄atōe grē in habi
tantis. **Et qz** inhabitatio grē in mente no
stra ordinat p̄ se r directe in salutē nostrā.
Ad hoc enī filius hois dicit se uisse q̄re
re r saluū facere. hoc significat r nomē suū
iesus. qd̄ interpretatur saluator. **Parb. i.**

Aduent igit eius in mentē nō aliud ope
rat q̄s ea q̄ sunt salutis. **Nā** ad h̄ uenit grā
vt subueniat lapsis. illuminet cecos r vacu
os impleat. **Ita dicit Aug.** sup̄ illud ad eū
ueniem. **Un̄ Beda** describens multipli
cem op̄ationē hui aduentus sup̄ **Lanti. li.**
ij. tractans illud. **Veni in ortū meū.** sic di
cit. **Veni** vt errātes corrigam. infirmātes
adiuuem. r dubitātes in fide p̄fortem. be
ne agentū fructibz p̄fectis q̄si suauissimis
floribz pascam. certātes ab hostiuz insidijs
defendam. r victores hostiuz p̄petue mee
uisionis coronā remunerē. **Dec ille.** **Et qz**
salus homis incipit ab vna parte iusticie.
r tendit seu p̄ficit p̄ aliam q̄sqz p̄sumet p̄
tertiā. que sine grā esse nō p̄nt. ideo b̄ uen
ter videamus de oibz istis effectibz grē quō
in mente n̄ra p̄ gratiā ordinant. **De ipa ei**
gratia scribit. **J. Joh. ij.** **Un̄ctio** docet d̄ oī
bus scz partibz iusticie general. **Prima** au
tē pars iusticie est declinatio mali. **Secō**
adhesio boni. **Tertia** p̄seuerātia in bono.
Ista omia adueniens grā diuina in mēte
hois opatur r efficit. **Un̄ apls ad Titū. ij.**
ca. describens ep̄ efficaciam sic ait. **Apparuit**
grā saluatoris nostri oibz hoibz. erudiens
nos. vt abnegantes impietate r secularia
desideria. **Ecce** declinatio mali. **Impieta**
tem dicit auersionē a bono incommutabili.
Secularia desideria dicit q̄ p̄tinet ad cō
uersionē ad bona cōmutabilia. **fm** **Horā**
Uel fm Remi. sup̄ locū istū vbi dicit. **Ab**
negantes. i. a nobis repellētes impietatez
id est. omnē libidine superbiā r ambitōez.
Secularia desideria. i. cupiditatez secula
ris honoris r cetera carnis desideria. **Ale**
xander tñ de **Dal.** dicit impietatem illud
qd̄ est cōtra cultū dei vt p̄c̄ā r omia vicia.
vana doctrina. sortilegia. diuinationes r si
milia. **Secularia** desideria sunt illa q̄ enu
merantur. **J. Joh. ij.** **p̄cupiscētia** oculorū. cō
cupiscētia carnis. r supbia vite. **Et hec ē**
prima yrilitas grē aduenientis. expellere. s.
p̄c̄ā r purgare domū mētis ad dignū ha
bitaculū spiritui sc̄to p̄parandum. **Secō**
pars iusticie est adhesio boni quam docet
grā. **Juxta illud Sap. viij.** **Doctrinē** enī ē
discipline dei r electrix op̄ez eius. **Duo** di
cit de ea. **Primū** q̄ est castigatrix passionū
q̄ntū ad primā partē iusticie p̄mo dictam.
Secō q̄ est electrix op̄ationū. quantū ad
exercitationes op̄ationum. **Sic** exponit

Holgor ibidē. Quid autē docet opari. sub
ditur. Sobrie q̄ ad nos. iuste quo ad pri-
mos. pie quo ad deū viam? in hoc seculo
Sobrietas fm Alex. de hal. cōsistit in ab-
stinētia z continentia. nō solū cibi z por? s; z
etiā omniū q̄b; ad necessitatē hō debet vri.
vt omniū t̄pate vri sciat. **Q**̄ necessaria es-
set ista grā nostris t̄pib? vt instrueret nos
sic sobrie viuere quo ad nos. q̄ qz procho do-
lor deficiit. ideo in nullo hoies habent tē-
perantiā. Nā sine mēsurā bibunt z come-
dunt. sine modo dormiēdo q̄n vigilandū
est. z vigilant q̄n dormiēdū est. Sine mē-
sura vestiunt. Nāz que mēsurā est caudas
ptendere pallioz intantū vt ab omniatōez
z horrozē bonis viris in ecclia inducant.
Aut q̄ abusio est illa trahere p terrā z lutū
que sufficere possent p tegumēto pauperū
z egenorū. **E**t que insup impietas est erga
deū. z irreuerētia erga sacra. z p̄cipue vene-
rabile sacramētū altaris sic caudis illis
puluerisfare z altaria squaloze puluer? cō-
spargere. **V**ideāt qui eiusmodi sunt q̄ntā
temperantiā hnt in talib;. **P**reterea iusti-
cia quā docet grā est q̄ reddit vnicuiq; in-
tra statū suū. z p̄fertim primo qd suū est.
nō solū restituendo alienū. sed etiā cōican-
do. p̄riū **Lu. vi.** **P**utuū dantes. nihil in-
de sperantes. **E**t illud. **F**rango esurienti
panē tuū. **Isa. lviij.** **N**ō soluz ille iust? est q̄
nō recipit alienū vel receptuz restituit. sed
etiā ille multo iustior est q̄ cōicat p̄riū. **N**ō
ergo dicit. **R**edde panē alienū. sed frange
tuū. **P**ietas etiā est cultus dei. quez docet
grā. z est cultus. p̄rie hūilis z deuot?. q̄ tūc
fit q̄n pio mentis affectu diuine p̄rectioni
nos p̄tra omnia pericula cōmittim?. z inter
flagella etiā grās referimus ei q̄ prior pro
nobis maiora sustinuit. apud quē paciētia
pauperū nō p̄bit in finē. **S**ed qz ista parū
p̄desent sine p̄seuerantiā in talib;. ideo grā
docet p̄seuerantiā oīm. **Q**uo ad h̄ subdit.
Expectantes beatā spem. i. tādū ista fua-
te. expectātes beatā spem. i. beatitudinez
speratā q̄ usq; veniat. z aduētū magni dei.
z saluatoris nr̄i iesu xp̄i. i. aduētū xp̄i ad
iudiciū. q̄ est magnus deus z saluator nr̄.
Sic exponit **H**ozra sup eplam ad **T**ituz.
Et his iā patet nr̄ suo ad q̄stionē qua q̄rit.
Quare z ynde est q̄ hodie homies malos
mores nō abijciūt sed eos potius cōtinuāt.
Sicut deservūt in eis nō exercitānt. in de-

uotione ad deū deficiūt. p̄rimos offendūt
z semetipos turpiter z inhoneste confun-
dūt. in bono cepto nō p̄seuerāt. nec opera
ad finē p̄ducunt. sed poti? ante finē dese-
rūt. **E**t est breuis mea r̄sio. qz causa om-
niū istoꝝ est defect? gr̄e. cū quaueniēte oīa
bona veniūt. vt dicit **Sap. vij.** z ea discedēte.
oīa bona discedūt. z oīa mala pueniūt. **Iu-
ra** illud. **S**ine me nihil potestis facere.
Joh. xv. **E**t igitur aduētū xp̄i p̄ gratiaz
in mentes nr̄as mereamur. p̄parem? cor-
da nostra p̄ fidē. paciētiā z hūilē deuotio-
nē. **N**ā in rei veritate sperare poterim? q̄
si fecerimus qd in nobis est. nō frandabit
deus desiderū nostrū. iuxta illud qd scri-
ptū est. **D**esideriū inquit pauperū et audi-
uit dñs. p̄parationē cordis eoz; audiuit
auris tua. **V**ides qz dicit q̄ desiderium z
cū h̄ p̄parationē et audiuit. **A**ulri inquit
desiderāt vocib; oris z cordis. sed nō p̄pa-
rant bonis opatiōib;. ideo vtrūq; p̄iungit
tur. qz alterū sine altero nō sufficit. **E**
Sed hic merito querit vtruz grā diui-
na detur necessario homi. se q̄ntuz potest
ad gratiā p̄paranti. **A**d qd arguitur p̄mo
qz nō. qz cuiq; deus dat gratiā dat eā li-
bere z gratis ex sola misericōdia. **I**git q̄ntum-
cūq; se hō disponat. in libera voluntate dei
est dare gratiā vel nō dare. **I**tem hō cōpa-
ratur ad deū sicut lutū ad figuluz. **D**icere.
Exiij. **S**icut lutū in manu figuli. sic nos in
manu dei. **S**ed lutū quātūcūq; bene p̄-
paratū. nō accipit formā a figulo ex necessi-
tate. ergo nec homo gratiā a deo quantū-
cūq; se p̄paret. **A**d oppositū est glo. sup il-
lud **Rom. viij.** **I**ustificati p̄ fidem. pacē ha-
beamus. **E**t est **A**ugusti. vbi sic ait. **D**eus
recipit ad se cōfugientes. aliter esset iniqui-
tas in eo. **S**ed impossibile est qz in deo sit
iniquitas. **E**rgo impossibile est qz nō recu-
piat p̄fugientes ad euz. necessario ergo se-
quitur qz dabit gratiā. **P**reterea **A**poē. iij.
dicit. **E**go sto ad ostiū z pulsō. si quis ape-
ruerit mihi intrabo ad eū. **S**ed iste qui
disponit se faciēdo qd in se est. aperit sibi.
ergo necessario intrabit ad eū. **C**ōfirmat.
qz isto apiente sibi aut intrat aut nō. **S**i
nō. ergo frustra pulsat. qd impiū est dicere
Si intrat. ergo gratiā dar. **P**reterea **A**ul-
elmus de casu diaboli ca. iij. dicit. **D**e? nō
dedit diabolo gratiā. i. p̄seuerantiā. qz ip̄e
noluit accipe. **Q**nde nō ideo non accepit.

Dominica tertia aduentus

quia deus nō dedit sed ideo deus non de-
dit. qz ipse non accepit. Ergo quicquid se pre-
parat ut accipiat. necessario recipiet. Ad
istud dubium respondet Polgor sup librum
sapiētie ca. xij. distinguendo qz qdam ē ne-
cessitas coactionis. et qdam ē necessitas in-
fallibilitatis. Necessitas coactionis nullo
modo cadit in deo. sed bene necessitas se-
cunda. et hoc ex pmissio suo et pacto siue le-
ge statuta. Et hec nō est necessitas ab solu-
ta. sed vocat bene necessitas psequētie. Cū
nō stat cū lege statuta qz viator faciat qd in
se est. disponēdo se ad gratiam nisi habeat
gratiā. Posset tñ deus mutare leges circa
aliquā psonā si veller. et talis quāctūqz se
disponeret nec haberet. qz dispositio ho-
minis nullam causalitātē bz respectu gra-
tie de necessitate. sed tñ de pgruo. qz gra-
tia excedit omnē opationē naturālē. Nec
est possibile qz hō mereatur p qd cūqz opus
naturale vel morale primā gratiā de con-
digno. Ad rationes. Ad primāz pcedo qz
dat ex misericordia et ex grā sua. p tanto qz
talem legē misericorditer statuit et obfuar.
Sed stante lege. necesse dat gratiā neces-
sitate cōsequētie. Ad scdm qmuis simus lu-
rum p cōparationē ad deū aliq modo. nō
tñ similitudo currit in omnibz. nec est pactū
inter artificē et lutū. et dato qz foret artifex
qz posset frangere pactū. pacti lege manēre
Nec lutū potest aliqd apud artificē pme-
reri. nec ex cōgruo nec ex cōdigno. In hac
tñ questione magis pie qz logice loquēduz
est. Quicqd tamē est. certi sumus qz si pre-
parauerimus corda nra veniet ad nos sal-
uator nri sicut pmissit discipulis dicēs. Ad
eū veniemus et mansionē apud eū faciem?
Quod ipse facere dignē qz viuit et regnat i
secula seculoz Amen.

Hora fm Horā sup epistolā. titij. ca. ad
Debreos. Gratia dei multos habet esse-
ctus. Primo ei filios dei gignit. ad esse spi-
rituale pducendo. sicut cōiunx fecunda. qz
viuere idē est qd esse. j. Loz. xv. Gratia dei
sum id qd sū. Scdo genitos nutrit. in es-
se illa cōseruādo. sicut nutrit sedula. Sa-
pi. xvij. Omnia nutricia gratie tue deseruie-
bant. Tertio erudit. de necessarijs instru-
endo. sicut sapiens magistra. ad Titum. ij.
Apparuit grā dei. erudiens nos et. Quar-
to. pēgit. a periculis liberando. tanqz gu-
bernatrix siue nauis tuta. Eccl. xxxij. Ali-

quotiens vsqz ad mortē periclitatus sum
causa horū. s; grā dei liberat' sum. Quin-
to purgat. a peccatis iustificādo. tanqz sa-
lubris medicina. Rom. iij. Iustificati gra-
tis p grāz ipius scz dei. Sexto iuuat. i bo-
nis corroborādo tanqz efficac socia. j. Lo-
rinth. xv. Plus omnibz laboraui. nō ego au-
tē. sed gratia dei meū. Septimo cōfortat
in temptatiōibz roborando. tanqz stabilis
amica. j. Thimo. ij. Tu ergo fili cōfortare i
gratia dei. Octauo saluat in vitā eternaz
tanqz fidelis aduocata. Roma. vj. Grā dei
vita eterna. Ps. Gratia et gloriā dabit dñs
Quā nobis prestare et.

Dominica tertia in aduentu III.

Sermo IX.

Ecce ego mitto

angelū meū ante faciem tuā
qz preparabit viam tuā ante
te. scribit Math. xj. Et Malach. iij. Dñi
ut ait assertor veritatis pcipuus magnus
pater Auguf. sup ps. lxx. Ad hoc ut sit ho-
mo aliqd cōuertat se ad illum a quo crea-
tus est. recedendo enī frigescit. accedendo
feruescit. recedendo tenebrescit. accedēdo
clarescit. A qz enī habet ut sit. apud illū ha-
bet ut bene sit. Qui ergo vult simul esse cū
deo. nō ab illo recedat. sed ad illū accedat.
Dec ille. Clerū quia peccator homo et si ve-
lit interdū ad deū accedere. p se tñ hoc fa-
cere nō potest. eo qz peccata viā qua ad de-
um redire deberet infecerunt. iuxta illud.
Via impiorū complantata lapidibz. Et in
ps. dial. Via eorū tenebre et lubricū. et an-
gelus dñi. qd deterius est. psequens eos.
Ideoqz necesse habet peccator hñe ducto-
rem et vie preparatorē. Et qz enī est in tene-
bris. debet habere lucidum ductorem. Et
ex qz enī i lubrico. d; hñe vie pparatorē. Et qz
habet angelū psecutorē. necesse debet hñe
angelū protectorem. Volens igit saluator
nri ut ad eū securi accedamus. et p viā tuā
reuertamur. puidere dignatus est de du-
ctore et pparatore vie salutaris. et h per pre-
dicatores nūcios et seruos suos. Quozuz
vniūquēqz dirigens ad hominē dicit. Ecce
ego mitto angelū meū. In qbus verbis tria
describunt multuz peccatoribz matie isto
sacro tpe cōsolatoria. Et licet ista vba sint
dicta ad literaz de iohē baptista. qz debuie
preparare viā fidei xpo in mūdū venturo.